

ud paa et. Hvorledes Kapitelstaksten vil stille sig i Løbet af en Række Aar, i Løbet af en 60 Aar, har jeg allerede udtalt som min Mening, at det er der intet Menneske, der kan sige noget om. Det er ganske vist min personlige Mening, at det i Tidens Løb vil vise sig, at den vil blive betydelig lavere i Gennemsnit, men for øvrigt ligger der i dette Forhold ikke nogen Vægt paa, hvilken Mening jeg har derom, og jeg tror heller ikke, at jeg, da jeg havde Ordet før, har lagt nogen væsentlig Vægt paa min Mening derom. Det, jeg har lagt Vægt paa med Hensyn til, hvorvidt denne Lov vil blive benyttet eller ikke, er den Mening, Tiendehynderne i Almindelighed have om Kapitelstakstens Stilling i Fremtiden, og det er vist ganske sikkert, at de have den Mening, at den vil falde, og dette vil bevirke, at denne Lov vil blive meget lidt benyttet. Naar den ærede Ordfører udtalte, at Kapitelstaksten er højere i Aar end i Fjor, saa er det ganske rigtigt, det er den tilfældigvis. Gennemsnittet af Kapitelstaksten for Byg — det er jo navnlig i Byg, at Præstetienden hødes — er i Aar 3 Ore højere pr. Tønde end i Fjor. Det er ganske vist noget højere, men om man deraf kan slutte, at den i de næste 59 Aar vil stige 3 Ore pr. Tønde hvert Aar, er dog et Spørgsmaal. Hvorvidt et eventuelt nyt Ministerium vil kunne gennemføre noget, der nærmer sig Mindretallets Forslag, er noget, man ikke ved og ikke kan have nogen Mening om, saa længe man ikke ved, hvorledes det nu Ministerium vil komme til at see ud; men hvorfor et Ministerium i og for sig ikke skulde kunne gennemføre det, ved jeg ikke. Jeg henviser der til, hvad der er sket i andre Lande; hvad der har kunnet ske i det junkerlige Tydsland og i det højaristokratiske Sverige kunde vel ogsaa ske i det jævne lille Danmark, og jeg maa paa det bestemteste fralægge mig, at Tanken ved Mindretallets Forslag skulde være at skabe et Agitationsstof. Den ærede Ordfører sagde jo, at han var — hvad jeg ogsaa ved, han er — min Ven. Sa jeg kan da rigtignok sige, at det sine Venner, man skal have det af! Jeg har ikke tænkt at ville lave noget Agitationsstof til ved at være Medforslagsstiller til dette Forslag. Det, jeg har tænkt paa, er, at den naturlige Vej maatte være den at bringe Lovforslaget til Landstinget i en saadan Skikkelse, som man her i Folketinget vilde være glad ved at saa den derop i, thi saa kunde der senere blive en Forhandling med Landstinget om, hvad der kunde være Tale om at slaa af paa, paa hvilken Maade man skulde slaa af, og hvor meget man skulde slaa

af, men selvfølgelig naar man slaar af paa Forhaand, faar man ikke noget. Men saa slap det rigtignok ud af den ærede Ordfører og af det ærede Medlem for Bræsto Amts 6te Valgkreds, hvad det egentlig var, der var i Vejen. Det, der var i Vejen, var, at man ikke undte Tiendehynderne mere, end det, Flertallets Lovforslag hjemler dem. Man er bleven saa om over Statskassen — ja, næsten som om man allerede havde Nøglen til den. Og det var jo ganske interessant i den Forbindelse at se, hvorledes de højtærede Ministre anbefalede Ordførerens Forslag, og hvorledes den ærede Ordfører anbefalede de højtærede Ministres Forslag — de lignede hinanden som to Draaber Vand. Men den virkelige Grund til, at der var noget i Vejen for den ærede Ordfører med Hensyn til Mindretallets Forslag var den, at Mindretallets Forslag vilde lægge Tiende paa dem, der nu vare fri derved; man var bange for at lukke Statskassen op til Fordel for Tiendehynderne. Det forekommer mig, at det virkelig er noget nyt. Man har dog før været ret villig til at komme det mindre Landbrug til Hjælp paa forskellige Omraader, og jeg havde troet, at man ogsaa paa dette Omraade med Glæde vilde komme det til Hjælp. Men nu maa det ikke ske, for saa kunde det hælde, at Husmænd og Arbejdere kunde komme til at betale Tiende med. Mon det nu ogsaa er af Nyten og Bøven for Husmænd og Arbejdere, at den ærede Ordfører er saa bange? Mon det ikke snarere skulde være for mere velstillede Folk i Samsundet? Husmændene give jo Tiende i Forvejen, saa de kunne ikke blive værre stillede ved dette. Det, der kunde komme til at falde paa en Indsidder eller en Arbejdsmand i forøget Statskat, hvis Mindretallets Forslag blev til Lov, vilde vist ikke blive noget stort Beløb. Nej, det, der er i Vejen, er sikkert heller ikke Hensynet til Husmænd og Indrefter, men det er Hensynet til mere velstillede Samsundsklasser, som ikke maa komme til at tage Del i Tiendehynden, og det, skønt det udtales i Begyndelsen af den Betænkning, som den ærede Ordfører selv har affattet, at det sikkert oprindeligt har været Hensigten med Tienden, at den nogenlunde ligelig skulde ramme alle Landets Borgere, og Betænkningen udtaler saa forskellige Betragtninger over, at man er kommen bort fra dette oprindelige Formaal. Det oprindelige Formaal er altsaa i og for sig ikke saa slemt, men nu har den ærede Ordfører særligt imod, at man nærmer sig lidt til det oprindelige Formaal, saa lidt, at det dog kun drejer sig om en Fjerdedel, som der er Tale om at lægge over paa Samsundet i Almindelighed. Det er vistnok ikke nogen